

Μαία: Η διαδρομή ανά τους αιώνες

Βασιλική Οικονομάκου, Πόπη Παπαζαχαριάκη, Μαιές Π.Γ.Ν-Μαιευτηρίου "ΕΛΕΝΑ ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ".

ΤΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΩΝ ΜΑΙΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

Μια από τις βασικές προσπάθειες του Σ.Ε.Μ.Α. μέσα από το περιοδικό "ΕΛΕΥΘΩ", είναι να επιτευχθεί επικοινωνία των περιφερειακών Σ.Ε.Μ. και κάθε μαιάς ξεχωριστά, αλλά να προβληθούν και τα ενδιαφέροντα και τα προβλήματα των σπουδαστριών. Την επανέκδοση του περιοδικού με διαφημιστική αμοιβή ανέλαβε η Εταιρεία "ΒΕΒΕΛΑC". Όταν η διαφήμιση σταμάτησε, ο Σ.Ε.Μ.Α. συγκρότησε επιτροπή μαιών, όμως, παρά τις προσπάθειες η διεκπεραίωση συνάντησε πολλές δυσκολίες, οπότε το Δ.Σ. αποφάσισε να αναθέσει το περιοδικό στο εξειδικευμένο γραφείο "ADDRESS". Η επιβάρυνση του κόστους και η ασυνέπεια των συνδρομητών φέρνει πάλι το περιοδικό σε οικονομικό αδιέξοδο. Ένα μόλις χρόνο μετά την επανέκδοση του περιοδικού, συναντάμε στα φύλλα του θερμές παρακλήσεις προς τα μέλη του για την αποστολή της συνδρομής.

Υπόμνησις

«Υπομνήσκειται εις απάσας τας συναδέλφους όπως ενισχύσουν την "ΕΛΕΥΘΩ", εξοφλούσαι εγκαίρως την συνδρομήν των. Τα εμβάσματα δέον όπως αποστέλλωνται εις την Δίδα Χρυσούλαν Μισυρλή, Γραφείον Σ.Ε.Μ.Α., Πλατείαν Έλενας Βενιζέλου 2, Αθήνας».

Στη Γενική Συνέλευση της 23/3/75 ο

Σ.Ε.Μ.Α. εξέλεξε το νέο Διοικητικό Συμβούλιο. Με απόφαση της Νομαρχίας Αθηνών, οι προηγούμενες αρχαιρεσίες είχαν ακυρωθεί για τυπικούς λόγους. Στην Ετήσια Γενική Συνέλευση της 25/1/76, γίνεται ο οικονομικός απολογισμός του Δ.Σ. και εγκρίνεται ο προϋπολογισμός του 1976.

Η Γενική Συνέλευση αποφασίζει τροποποίηση μερικών άρθρων του καταστατικού, στοχεύοντας σε απλούστερη και αποδοτικότερη λειτουργία του Σώματος. Με στόχο την εγγραφή και την ενεργοποίηση των μαιών στο Σύλλογο, εγκαθίσταται αυτόματος τηλεφωνητής και τα γραφεία λειτουργούν ορισμένες ημέρες και ώρες. Γίνεται πιο εντατική η προσπάθεια επικοινωνίας με τους περιφερειακούς Σ.Ε.Μ. και ο Σ.Ε.Μ.Α. συμπαρίσταται στις σπουδάστριες μαιές, στην προσπάθειά τους για βελτίωση των όρων διαβίωσης και της ποιότητας εκπαίδευσης.

Το Μάιο του 1976 πραγματοποιείται στη Βενετία το 11ο Συνέδριο της Γαλλικής Εταιρείας Ψυχοπροφυλακτικής, σε συνδυασμό με το αντίστοιχο 4ο Συνέδριο των Ιταλών. Το Συνέδριο παρακολουθούν δύο Ελληνίδες μαιές, που ασκούν στην Ελλάδα ελεύθερο επάγγελμα με αντικείμενο την Ψυχοπροφυλακτική Μέθοδο.

Η εφαρμογή του ανώδυνου τοκετού με τη διδασκαλία της ψυχοπροφυλακτικής μεθόδου στην έγκυο γυναίκα –με ανάλογη συμμετοχή του συζύγου και του άμεσου οικογενειακού περιγύρου– θεωρήθηκε ένας από τους καλύτερους τρόπους

προσέγγισης της γυναίκας, σε μια περίοδο της ζωής της, που απαιτούνται εξειδικευμένες γνώσεις και κανόνες επικοινωνίας με βάση την εμπιστοσύνη. Η γυναίκα συνεχίζει να εμπιστεύεται τη γυναίκα-μαία, αλλά τα μικροαστικά πρότυπα και τα κοινωνικά μοντέλα την πείθουν να προτιμάει το εξατομικευμένο επίπεδο της εκλογής της και πλάι του τη μαία, εναρμονισμένη στις αρχές και τις μεθόδους του. Ο γιατρός από την πλευρά του, εξυπηρετείται πολλαπλώς απ' αυτή τη συνεργασία.

Η μαία γίνεται η ψυχοπροφυλάκτρια μαία, εκπαιδεύεται, εξειδικεύεται, ασκεί τα καθήκοντά της ως ελεύθερη επαγγελματίας ή ως υπάλληλος μεγάλων μαιευτικών κέντρων και δεν συνειδητοποιεί ότι χάνει το ουσιαστικό αντικείμενο του έργου της, που είναι η παρακολούθηση της εγκύου γυναίκας, η διαπαιδαγώγησή της, η διεκπεραίωση του φυσιολογικού τοκετού, η παρακολούθηση νεογέννητου και λεχώνας. Για όλα αυτά χρειάστηκε μεγάλη προσπάθεια ανά τους αιώνες και είμαστε υποχρεωμένες να τα προάγουμε ως ολότητα.

Με βάση το νόμο 344/76, οι μαίες που εργάζονται σε Υγειονομικούς Σταθμούς και Αγροτικά Ιατρεία είναι υποχρεωμένες να συμπληρώνουν ειδικό τύπο βεβαίωσης του Υπουργείου Εσωτερικών, που αφορά στη δήλωση των τοκετών, οι οποίοι εκτελούνται στους σταθμούς, στα ιατρεία ή κατ' οίκον.

Το 1976, το Ινστιτούτο Υγείας και Παιδιού αρχίζει την εφαρμογή ενός μεγάλου ερευνητικού προγράμματος, με σκοπό την καταγραφή της βρεφικής θνησιμότητας και τη μείωση αυτής. Πρώτη φορά παρουσιάζεται ενδιαφέρον και για την ενδομήτρια ζωή του παιδιού. Το πρόγραμμα, υπό την εποπτεία του καθηγη-

τού Σπύρου Δοξιάδη, εκφράζεται με πρωτότυπο τρόπο και αρχίζει να εφαρμόζεται από το Νομό Φλώρινας. Η επιτυχία του προγράμματος βασίζεται στη μαία. Το Σεπτέμβριο του 1976, ο Σπύρος Δοξιάδης, ως πρόεδρος του Ινστιτούτου Υγείας και Παιδιού γράφει: *“Σήμερα που γνωρίζουμε καλύτερα την τεράστια σημασία της ενδομήτριας ζωής και της περιγεννητικής περιόδου στη μελλοντική σωματική και ψυχική υγεία κάθε ατόμου, πρέπει να εκτιμούμε πολύ περισσότερο την τόσο σημαντική συμβολή των μαιών για την υγεία των μελλοντικών γενεών”*.

Το 1977, με αγγελίες στο περιοδικό “ΕΛΕΥΘΩ” ζητάει –ως Υπουργείο Κοινωνικών Υπηρεσιών– μαίες για άμεση πρόσληψη, ώστε να στελεχώσουν το συγκεκριμένο πρόγραμμα. Στο τέλος του 1976 ιδρύεται Σωματείο Επιστημόνων Μαιών Ιδιωτικών Μαιευτηρίων και Κλινικών Αθηνών. Τα επαγγελματικά συμφέροντα των μαιών που εργάζονται στον Ιδιωτικό Τομέα, είναι διαφορετικά από εκείνα του Δημοσίου. Ένα συνδικαλιστικό επιπλέον όργανο κρίθηκε αναγκαίο, για διεκδίκηση συμφέρουσας Συλλογικής Σύμβασης Εργασίας. Ο Σ.Ε.Μ.Α. συμπαρίσταται στο Σωματείο και του προσφέρει προσωρινή φιλοξενία στα γραφεία του. Το 1976 ο Σ.Ε.Μ.Α. υποβάλλει υπόμνημα στο Υ.Κ.Υ. και ζητάει:

1. Καθιέρωση επόπτριας μαίας.

2. Αύξηση των μαιών στο Υπουργείο από 13 σε 60.

Στις 28-29/5/76, μεμονωμένες μαίες παίρνουν μέρος σε απεργιακή κινητοποίηση και στον κλάδο των μαιών με τους Εφετειακούς Συλλόγους –Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου, αυτοτελή και ανεξάρτητα– μπαίνει ο προβληματισμός για τη δημιουργία μιάς Ομοσπονδίας Μαιών, που θα συντηρείται από τους

Εφετειακούς Συλλόγους. Ξαν σκοπό θα έχει τη διεκδίκηση των συμφερόντων όλων των μαιών, που ασκούν το επάγγελμά τους στα Νοσοκομεία, στο Ι.Κ.Α., στους Δημόσιους Οργανισμούς, Ιδιωτικές Κλινικές, Υγειονομικούς Σταθμούς, Αγροτικά Ιατρεία ή ασκούν ελεύθερο επάγγελμα.

Το 1976 ο κ. Σ. Πουλόπουλος κάνει μια πολύ ενδιαφέρουσα κοινωνιολογική τοποθέτηση για τη μαία: *“Ποιά είναι το λειτούργημα της μαίας και η συμβολή του στη συλλογική ζωή στα πλαίσια ενός εθνικού κράτους;”*

α) Η μαία - νοσηλεύτης σώματος και ψυχής.

β) Άρτιο και υγιές νεογνό, προϊόν κοινής προσπάθειας μαιευτήρα-μαίας.

γ) Η μαία - βασικός παράγων αναδημιουργίας και συνέχισης της ανθρώπινης ζωής.

δ) Πολύτιμος συμπαραστάτης της μητρότητας.

ε) Συμπαραστάτης της μητέρας, της δημιουργεί περιβάλλον άνεσης, ησυχίας, ψυχικής συμπαράστασης, ανθρωπιάς.

Από 1/1/77 εφαρμόζεται ένας νέος κοινωνικός θεσμός προληπτικής ιατρικής: τήρηση “Ατομικού Βιβλιαρίου Υγείας του Παιδιού”. Υπεύθυνοι για τη συμπλήρωση των στοιχείων στο βιβλιάριο κατά την κύηση και τον τοκετό, ορίζονται ο μαιευτήρας ιατρός και η μαία.

Το περιοδικό “ΕΛΕΥΘΩ” εύχεται στις μαίες *“Καλή Χρονιά”* για το 1977 γράφοντας: *“Ο ρόλος της μαίας είναι μεγάλος και κοντά στο γιατρό και χωρίς αυτόν. Και δεν θα πάψει ποτέ να είναι μεγάλος”*.

Στη Γενική Συνέλευση στις 6/2/1977, αποφασίστηκε η συμμετοχή του Σ.Ε.Μ.Α. στη μόνιμη Επιτροπή Μαιών της Ε.Ο.Κ., η οποία θα συνέλθει για πρώτη φορά στο Στρασβούργο στις 6/5/1977, με εκπρό-

σωπο των Ελληνίδων μαιών την κ. Άννα Παπαϊωάννου και με τη συμμετοχή 10 χωρών.

Στην ίδια Γενική Συνέλευση αποφασίζεται ακόμη, η δραστηριοποίηση του Σ.Ε.Μ.Α. και των περιφερειακών Σ.Ε.Μ. στα χρόνια προβλήματα που απασχολούν τον κλάδο, όπως η τήρηση και εφαρμογή των νόμων και κανονισμών, που αφορούν στα καθήκοντα και δικαιώματα των μαιών σύμφωνα με τα καταστατικά των Συλλόγων και το Β.Δ. 15/28/12/55. Επιμέρους θέματα, όπως διορισμοί, εντάξεις, μισθολογικά, βαθμολογικά, αντιστοιχία και εξομοίωση με τους Δημοσίους Υπαλλήλους, υπολογισμός συντάξιμου χρόνου κλπ., απασχολούν ένα μεγάλο κομμάτι μαιών, που εργάζονται σε Υγειονομικούς Σταθμούς, Αγροτικά Ιατρεία και Ιδιωτικές Κλινικές.

Καθημερινά συντάσσονται υπομνήματα και επιτροπές από εκπροσώπους μαιών, που τα παρουσιάζουν και συγχρόνως τα υποβάλλουν στα αρμόδια Υπουργεία. Στο περιοδικό “ΕΛΕΥΘΩ” δημοσιεύονται πολλές τέτοιες προσπάθειες. Χαρακτηριστικά αναφέρουμε ένα ολοκληρωμένο υπόμνημα του Σ.Ε.Μ. Ναυπλίου, 35/9-8-77, τεύχος Σεπτεμβρίου-Οκτωβρίου.

Με το Π.Δ. 236/77 συμπληρώνεται το Π.Δ. 445/75 “Περί τροποποίησης του προγράμματος εκπαίδευσης των μαιών”. Καθορίστηκε ωρολόγιο αναλυτικό πρόγραμμα των τμημάτων Αδελφών Νοσοκόμων, Μαιών κλπ. του Υπουργείου Υγείας. Τα προγράμματα εκπαίδευσης μαιών και των δύο Υπουργείων καλύπτουν περιληπτικά τα πιο κάτω θέματα:

Θεωρητική εκπαίδευση

- α) Βασικές επιστήμες,
- β) Κοινωνικές επιστήμες,
- γ) Ιατρικές ειδικότητες.

Πρακτική άσκηση

- α) Στο Μαιευτήριο,
- β) Στο Γενικό Νοσοκομείο,
- γ) Στο Κέντρο Υγείας,
- δ) Στο Νοσοκομείο Παίδων.

Στο ακαδημαϊκό έτος 1977-78, όπως δημοσιεύθηκε στην Αγγλική εφημερίδα "News", στην περιοχή του Λονδίνου θα λειτουργήσει μια νέα Σχολή Μαιών μόνο για μαιευτές, έχει γίνει δε πρόβλεψη να δοθούν στους άρρενες 16 από τις 48 θέσεις μαιίας, στη Σχολή Μαιών του Μαιευτηρίου του Νοσοκομείου "Willington and City London". Η Αγγλική κυβέρνηση πήρε αυτή την απόφαση σύμφωνα με την εφαρμοζόμενη πράξη "Περί διακρίσεως των φύλων". Προβλέπεται δε να εφαρμοστεί παρόμοιο πρόγραμμα και στη Σκωτία.

Το 1978, με υπουργική απόφαση, ΦΕΚ 364 "Περί εγκρίσεως του Οργανισμού της Ανωτέρας Σχολής Μαιών του Μεγάλου Αλεξάνδρου", καθορίζεται ότι οι θέσεις του προσωπικού της Σχολής Μαιών προβλέπονται από τον Οργανισμό του Μαιευτηρίου.

Στη Γενική Συνέλευση του Σ.Ε.Μ.Α. στις 12/2/1978, αναφέρονται ως εγγεγραμμένες μαιίες στο Μητρώο 1.065, ως ενεργά μέλη 750, από τις οποίες μεγάλος αριθμός δεν είναι ταμειακά τακτοποιημένες. Το 1977 πήραν άδεια άσκησης επαγγέλματος 25 μαιίες και γράφτηκαν στο Σύλλογο 20 νέα μέλη. Τα προβλήματα των μαιών που εργάζονται στον ιδιωτικό τομέα, παραμένουν οξύτατα και πραγματικά αδικημένες θεωρούνται οι μαιίες των Αγροτικών Ιατρείων και των Υγειονομικών Σταθμών. Συστήνεται επιτροπή μαιών απ' όλα τα μεγάλα Μαιευτήρια με αρμοδιότητα τα σοβαρά προβλήματα του κλάδου, που θα προέκυπταν από την πλήρη ένταξη μας στην Ε.Ο.Κ.

Το 1978, ο Υπουργός Κ.Υ. χαρακτηρίζει το θεσμό των Αγροτικών Ιατρείων ξεπερασμένο και αναγγέλει την αντικατάστασή τους με τα Κέντρα Υγείας. Με νομοθετική διάταξη οι μαιίες των Αγροτικών Ιατρείων και Υγειονομικών σταθμών μονοποιοούνται και τους παρέχεται το δικαίωμα της αναγνώρισης προϋπηρεσίας στον κλάδο.

Το 18ο Διεθνές Συνέδριο Μαιών γίνεται στις 3-8/9/78 στην Ιερουσαλήμ, για να τιμηθούν τα 30 χρόνια από την ίδρυση του Ισραήλ. Συμμετείχαν 35 χώρες. Την Ελλάδα εκπροσώπησε η Πρόεδρος του Σ.Ε.Μ.Α. κ. Άννα Παπαϊωάννου με 3 ακόμη μέλη του Συλλόγου. Το θέμα του Συνεδρίου ήταν: "Η μαιία-κλειδί στην ανθρώπινη ευημερία". Αποφασίστηκε το επόμενο Συνέδριο να γίνει στο Μπράιτον της Αγγλίας.

Παράλληλα με το Διεθνές Συνέδριο Μαιών πραγματοποιείται και η δεύτερη Συνάντηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Μαιών, στην οποία παίρνουν μέρος εκπρόσωποι από 14 χώρες. Η ίδρυση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Μαιών σε συνεργασία με την επιτυχή εκπροσώπηση στην Π.Ο.Υ., θέτει σαν σκοπό την επισήμοποίησή της με ενημέρωση των αντιστοίχων κυβερνήσεων των χωρών-μελών.

Στις 28/1/79, στην Ετήσια Γενική Συνέλευση του Σ.Ε.Μ.Α., ανακοινώνεται η ίδρυση Τμήματος Ανωτάτης Νοσηλευτικής μέσα στην Ιατρική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών.

Με το νόμο 1035/80 "Περί τρόπου εισαγωγής στα Ανώτατα και Ανώτερα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα", η εισαγωγή των σπουδαστριών στις Σχολές γίνεται μέσα από τις Πανελλαδικές Εξετάσεις.

Από το ακαδημαϊκό έτος 1982-83, στις Σχολές των ΚΑΤΕΕ εισάγονται και άρρενες σπουδαστές. Με υπουργική απόφα-

ση, ΦΕΚ 310/2-6-83 "Περί καθορισμού αριθμού σπουδαστών για την εισαγωγή στις Ανώτ. Σχολές του Υπουργείου Υγείας και Πρόνοιας", γίνονται δεκτοί και άρρενες σπουδαστές –που φοιτούν ως εξωτερικοί– στις Σχολές, που η μέχρι τώρα φοίτηση ήταν αποκλειστικά και μόνο με εσωτερική διαμονή. Με απόφαση του Υπουργού Υγείας και Πρόνοιας ονομάζονται "Μαιευτές".

Προσπαθήσαμε να καταγράψουμε τη διαδρομή της μαίας ανά τους αιώνες, με τις αντιξοότητες, τις δυσκολίες και το κουράγιο, που χρειάστηκε, για να φτάσει ως εδώ. Η προσφορά της, όμως, είναι ανεκτίμητη και ανεξάντλητη. Εκφράζεται καθημερινά από χιλιάδες γυναίκες-μάνες, σε κάθε σημείο της Γης.

Χαρακτηριστικός είναι ο τρόπος, που περιγράφεται ο σκοπός της ύπαρξής της από τον Πάπα Πίο το XII: *"Το να παρακολουθείς με αφοσίωση πάνω σ' αυτό το ειρηνικό λίκνο, όπου ο Θεός ρίπτει μια αθάνατη ψυχή, δοσμένη από τα κύτταρα των γονέων, το να δώσεις όλη σου τη φροντίδα στη μητέρα και στο παιδί που φέρει μέσα της, με σκοπό να την οδηγήσεις σ' ένα ευτυχισμένο τοκετό, αυτός είναι ο σκοπός του επαγγέλματός σου και συ-*

χρόνως το μυστικό του μεγαλείου και της ομορφιάς του".

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. **Σωρανός:** Άπαντα 1,2.
2. **Λούρου Κ.:** Περασμένα χρόνια, **1958**.
3. **Ανδριανάκος Τρυφ.:** Μαιευτική και Γυναικολογία στην Ελλάδα, **1925**.
4. Κατευθυντήριες Οδηγίες Ε.Ο.Κτ., **1980**.
5. **Ρόζου-Πνευματικάκου Βικτωρία:** Ιστορική αναδρομή στην εξέλιξη των σχέσεων μαιών στην Ελλάδα – Βασική εκπαίδευση μαιών (εργασία), **1984**.
6. Εφημερίδα Κυβερνήσεως.
7. Πληροφορίες από αρχεία Σ.Ε.Μ.Α.
8. Πληροφορίες από Σύλλογο Μαιών Θεσσαλονίκης.
9. Πληροφορίες από περιοδικά "Ελευθώ": Έκδοση **1957-1962/1976-1979**.
10. Πληροφορίες από μαιές που άσκησαν το επάγγελμα. Άρθρα και συνεντεύξεις κ. κ. Χαράς Βογιατζάκη, Άννας Παπαϊωάννου, Μαρίας Τσιτσιλώνη, Βικτωρίας Ρόζου, Ε. Κωνσταντοπούλου, Ειρήνης Κόκκαλη, Ελένης Σπηλιαρώτη.
11. Πληροφορίες για τα Διεθνή Συνέδρια των Μαιών. Πήραμε στοιχεία από τις εργασίες τής κ. Χαράς Βογιατζάκη και κ. Άννας Παπαϊωάννου.

Ανακοίνωση Συνεδρίου

5th World Congress of Perinatal Medicine

Barcelona (Spain), September, 23-27, 2001

Venue: Palau de Congressos de Barcelona - Auda, Maria Cristina, s/n

Scientific Secretariat:

Sandiego Dexeus Fond Foundation

Passeig Bonanova, 67.08017 Barcelona - Spain

Fax: +34934.187.832

E-mail: fundacio@indexeus.uab.es

Web: www.dexeus.com